

ICO NEWS

Publicació interna de l'Institut Català d'Oncologia

número 75

juny 2006

ICO sumari

31 de maig: dia mundial sense tabac pàg.2

Nou organigrama de l'ICO pàg.3

L'ICO participa al X Congreso Nacional de la SEEO i el X Congreso AESMAS pàg.4

ICO visites pàg. 5

Esther Corrales, Responsable del Programa d'Avaluació i Suport de la Pràctica d'Infermeria pàg.6

ICO actualitat

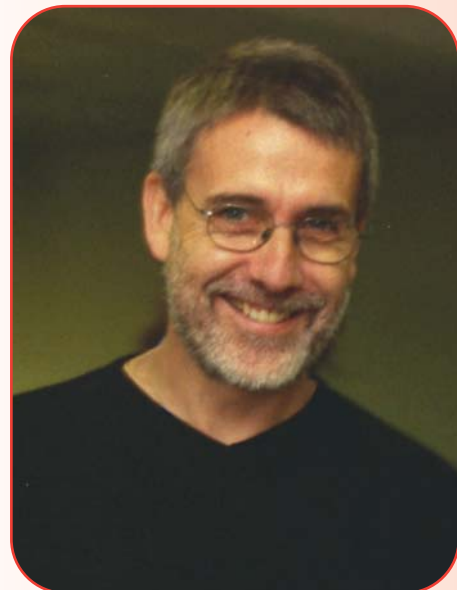
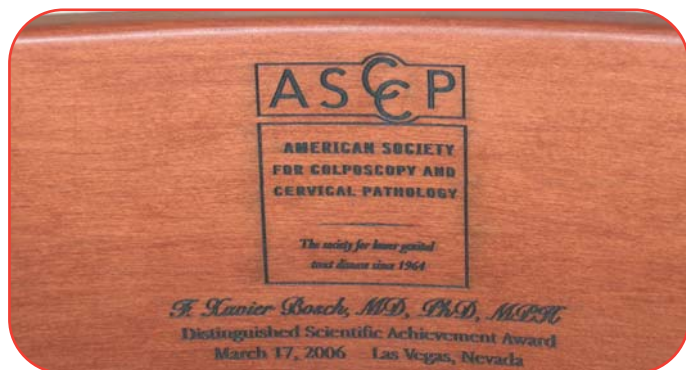
El Dr. Xavier Bosch obté el premi Jaume I d'Investigació Mèdica

El cap del servei d'epidemiologia i registre del càncer i nou director de projecció internacional de l'Institut Català d'Oncologia, Xavier Bosch, ha estat guardonat amb el premi Jaume I d'Investigació Mèdica, atorgat per la Generalitat Valenciana. El jurat d'aquest guardó, format per 18 guanyadors del Nobel, ha premiat el doctor Bosch pels seus avenços en l'estudi de la relació del virus del papil·loma humà i el càncer de coll d'úter, essencials per a la producció de la primera vacuna preventiva contra aquest tipus de càncer. Xavier Bosch ha estat un dels 6 investigadors reconeguts a l'edició d'aquest 2006, amb un premi dotat de 100.000 euros.

A banda d'aquesta distinció, el doctor Xavier Bosch també ha rebut recentment de la Societat Americana de Colposcòpia i Patologia Cervical (American Society for Colposcopy and Cervical Pathology - ASCCP) el guardó: "Distinguished Scientific Achievement Award" per la seva contribució als avenços en el coneixement de l'epidemiologia del càncer de coll uterí, la progressió de la malaltia, avaluació clínica i tractament de dones afectades per les patologies associades al Virus del Papil·loma Humà. Aquest premi és l'honor de major rang que atorga l'ASCCP. També cal mencionar el "Distinguished Service Award" atorgat per l'Organització Europea de Infeccions Genitals i

Neoplasia (European Research Organization on Genital Infection and Neoplasia – EUROGIN) per la seva trajectòria científica i contribució a la lluita contra el càncer de coll uterí.

El càncer del coll uterí és el més freqüent a la població femenina, i la primera causa de mort prematura en les dones dels països pobres. El Servei d'Epidemiologia i Registre del càncer de l'ICO, encapçalat pel Dr. Xavier Bosch, ha investigat i avaluat l'eficàcia d'aquesta nova vacuna que preveu la infecció pel virus del papil·loma humà, un virus de transmissió sexual que origina el 90% dels casos de càncer de coll uterí, segons les investigacions coordinades pel Dr. Bosch. Precisament, aquest mes de juny els EEUU han autoritzat la vacuna per la prevenció del càncer de coll uterí, que s'espera que pugui ser comercialitzada a Espanya d'aquí a un any.

Alta acreditació de la Xarxa Europea d'Hospitals Lliures de Fum per als centres ICO

La consellera de Salut, Marina Geli, va presidir el dia 31 de maig, al Departament l'acte institucional del Dia Mundial sense Tabac 2006. En aquest acte es van lliurar els diplomes a tots els centres hospitalaris membres de la Xarxa segons els seu grau d'acreditació, seguint els criteris europeus proposats per la Xarxa Europea d'Hospitals Lliures de Fum.

En total 44 centres van ser acreditats, 11 amb nivell argent, 22 amb nivell bronze i 11 amb nivell membre. En aquest procés d'acreditació l'ICO ha obtingut el nivell argent en el seu centre de l'Hospitalet i bronze en les dues seus de Badalona i Girona.

D'aquests centres, 24 ofereixen tractament farmacològic als treballadors sanitaris i no sanitaris que volen deixar de fumar i 8 a pacients fumadors ingressats.

31 de maig: Dia Mundial sense Tabac

Aquest any l'Institut Català d'Oncologia ha celebrat el **Dia Mundial Sense Tabac** donant suport a la iniciativa proposada per la **Campanya Help**, on es va mesurar el monòxid de carboni (CO) exhalat, mitjançant coximetria, a totes les persones fumadores i no fumadores del nostre centre que es van apropar a l'estand. En total es van fer 120 determinacions durant les 4 hores en les quals es va celebrar aquesta activitat. A totes les persones participants, se'ls va fer una lectura individualitzada.

Us recordem que el **Programa Mentoring** per a deixar de fumar, està obert per tots els treballadors que desitgin deixar de fumar. Aquest programa dona suport actiu i individualitzat al fumador durant el seu procés de deshabitació per part d'una infermera clínica que a més facilita, en cas de necessitat, el tractament substitutiu de nicotina de forma gratuïta.

Si esteu interessats a conèixer més sobre el Programa Mentoring o voleu inscriure-us, podeu contactar amb:

Cristina Martínez

Infermera del Servei de Prevenció i Control del Càncer
Telèfon: 93 260 77 88 (ext: 7357) / Correu electrònic:
cmartinez@iconcologia.net

L'augment del preu del tabac incideix en la disminució del seu consum

Segons un estudi, coordinat per l'ICO sobre la relació entre el preu i el consum de tabac a Europa, s'ha relacionat estadísticament el preu d'un paquet de cigarretes (marca nacional típica i estrangera més consumida) amb el consum de cigarretes per càpita de la població adulta. Així, s'ha calculat que com a mitjana, un 10% d'augment del preu del tabac està associat amb una disminució del consum del 5 al 7%. En els països de la Unió Europea, l'augment del 10% del preu produiria una disminució del 4% del consum, mentre que en la resta de països aquest efecte seria encara més gran (del 9%).

Aquest estudi, publicat a Tobacco Control, és fruit d'un projecte europeu coordinat des de l'Institut Català d'Oncologia per l'especialista Dr. Esteve Fernández (Servei de Prevenció i Control del Càncer de l'ICO), en col·laboració amb grups de recerca d'Itàlia, Regne Unit, Portugal, Grècia i Irlanda i la Xarxa Europea de Prevenció del Tabaquisme.

ICO organigrama

El nou organigrama de l'ICO vol explicar la manera que ens hem organitzat per tal de donar compliment a la missió "reduir l'impacte del càncer a Catalunya" i aconseguir els objectius institucionals. La millora de l'assistència, la prevenció i la recerca com a objectius claus de la nostra institució. L'ICO, com organització fonamentada en el coneixement, és, a partir de la gestió, una empresa enfocada a la millora de la salut dels ciutadans. La prevenció del càncer, el diagnòstic precoç, l'atenció assistencial amb el tractament adequat a cada moment de la malaltia es fonamenten en l'expertesa, l'actitud i l'experiència dels professionals. Aquests són els eixos vertebradors de la nova organització que té com a centre el malalt i les seves necessitats. Aquest organigrama plasma tots aquest conceptes, però també d'altres tan importants com l'organització territorial. Perquè l'ICO amb les seves tres seus, l'Hospitalet, Badalona i Girona, és una organització en xarxa. Des d'aquestes dóna servei en i amb els hospitals comarcals de la seva àrea geogràfica d'influència. La voluntat de l'ICO és anar més lluny encara, donar servei a tota la xarxa assistencial existent tant en l'àmbit hospitalari, com en l'atenció primària i en l'atenció sociosanitària. Aquest servei serà complet quan es pugui fer en totes les diferents especialitats que constitueixen l'ICO.

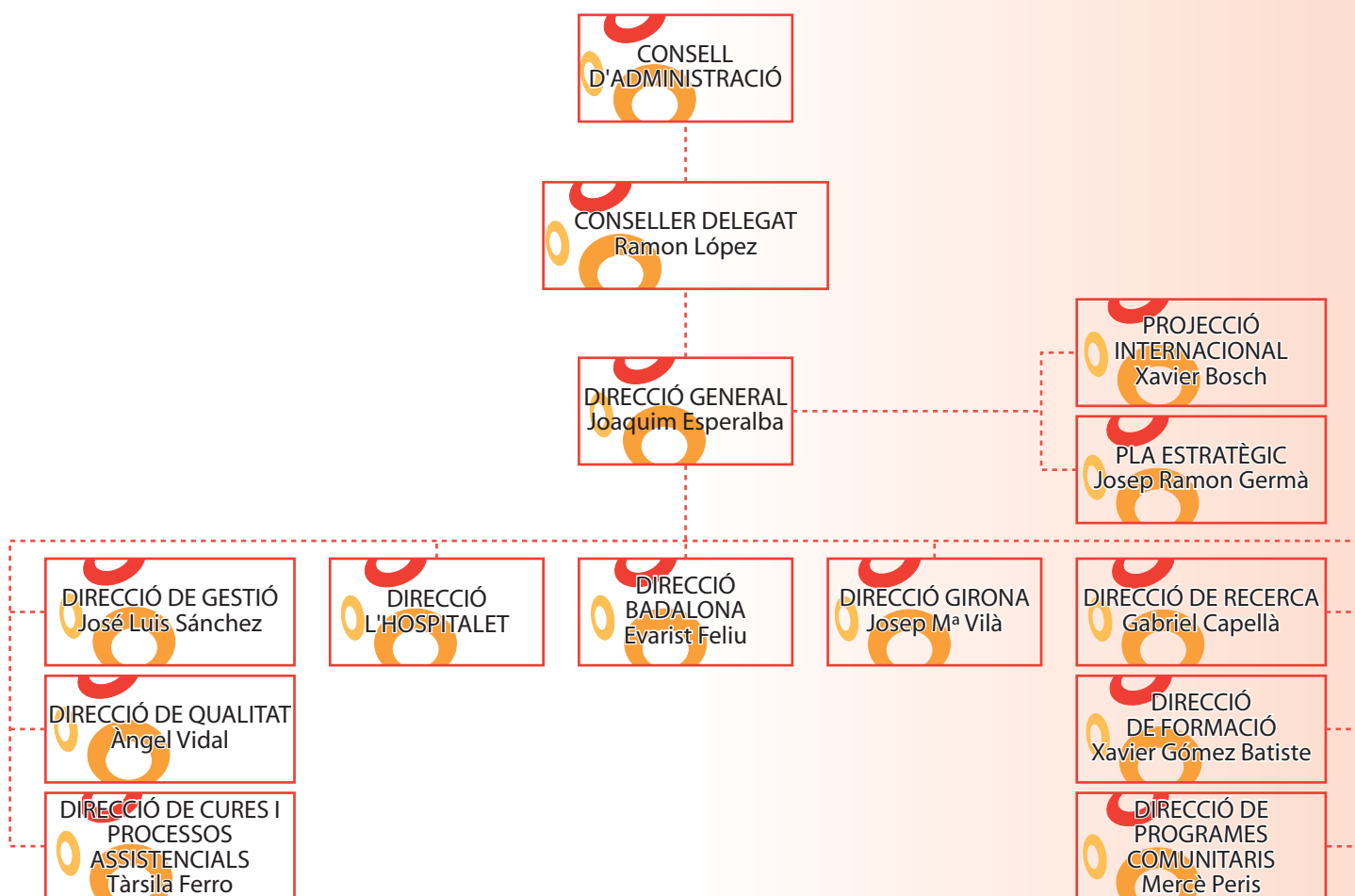
L'element clau que ha de marcar la línia assistencial de l'ICO és la continuïtat assistencial fonamentada en dos principis: l'equitat, tant en l'accés als serveis com en l'assistència, i la interdisciplinarietat.

L'avaluació continuada del que fem i de com ho fem és una obligació davant nosaltres mateixos i davant dels ciutadans i de la comunitat científica. La mesura de la nostra activitat en el sentit més ampli ha de donar els elements per comparar i per millorar. Finalment dues darreres consideracions estratègiques: en primer lloc, la voluntat de ser un únic ICO està plenament reflectida en aquest organigrama. Tot i ser una organització en xarxa, l'ICO va néixer per ser UNA única organització. La territorialització s'ha d'entendre exclusivament com la manera de facilitar l'accés dels ciutadans al nostre servei, amb la ferma voluntat d'aproximar-nos al lloc més proper al seu domicili. La segona consideració que es deriva d'aquesta és que per a totes les altres activitats, l'ICO és una sola organització, ja que ha de ser la política de prevenció, una ha de ser la de recerca.

Gestionar el nostre coneixement en benefici dels malalts amb càncer en particular i del conjunt dels ciutadans en general. Aquest és el nostre gran i atractiu repte.

Dr. Joaquim Esperalba
Director General de l'Institut Català d'Oncologia

Nou organigrama de l'ICO

ICOactualitat

L'ICO Girona participa a les regates pel 50è aniversari del Trueta

Un equip de professionals de l'ICO Girona van participar a la competició de regates Match Race entre professionals de la salut, organitzades aquest mes de maig amb motiu del 50è aniversari de l'Hospital Doctor Josep Trueta.

L'equip ICO Girona estava format per Àngel Izquierdo (metge), Salvador Bou (DI), Carles Muñoz (físic), Jun Luch (psicòleg), Diego Jurado (físic), Cristina Oliveras (laboratori de recerca), Sònia del Barco (metgessa) i Irene Carruesco (tècnic), i van quedar en tercer lloc de la classificació.

Aquest és un dels actes programats dins la celebració dels 50 anys de l'Hospital Doctor Josep Trueta de Girona.

ICOactualitat

L'ICO participa al X Congreso de la SEEO i al X Congreso AESMAS

Una 50a de professionals de l'Institut Català d'Oncologia han participat, del 17 al 20 de maig, al X Congreso Nacional de la SEEO a Sevilla, sota el títol "Cancer: nuevos enfoques, nuevas perspectivas"

Han estat un total de 39 les ponències, els tallers, comunicacions i pòsters realitzats per representants de l'ICO, d'on destaquen les comunicacions finalistes a premi:

- Las auditorias internas de alta frecuencia (norma ISO 9001) como herramienta para la mejora continua, presentada per J.L. Ribes

- Prevalencia del uso de terapias complementarias (T.C) por el enfermo oncológico, presentada per P. Fernández

Durant els tres dies de congrés hi ha hagut una alta representació de la infermeria de tot l'ICO (Hospitalet, Girona i Badalona), amb un gran nombre de presentacions científiques de professionals de l'ICO de tots els serveis i àmbits: recerca, radioteràpia, oncologia, hospital de dia, hematologia, cures pal·liatives, braquiteràpia, prevenció i educació sanitària.

Del programa del 10è Congrés Nacional de la SEEO cal destacar la realització de 4 taules rodones sobre: Els nous rols professionals en infermeria oncològica (infermeria gestora de casos, d'enllaç i supervisora de cures), L'impacte dels avenços terapèutics en la cura dels pacients (atenció hospitalària a domicili, cures pal·liatives a domicili i atenció del malalt en els assaigs clínics), La contribució dels Sistemes de Qualitat en l'atenció oncològica (Models EFQM i ISO, JACIE, i acreditació de professionals) i Els Plans Oncològics (claus d'un pla oncològic, Pla Oncològic andalús, dificultats d'implantació i el paper de l'infermera en els plans oncològics).

A la reunió també van tenir cabuda els següents tallers:

- Oportunitat de la investigació qualitativa
- Educació i càncer
- Cinefòrum "amar la vida"
- Indicadors de resultats infermers
- Autocures del professional
- Diagnòstics infermers en l'entorn del dol

A l'Assemblea General de socis i sòcies de la SEEO, Tàrsila Ferro, directora d'infermeria de l'ICO, va acomiadar-se del seu càrrec de presidenta de la Societat, que portava desenvolupant des

de 2003, i es van realitzar eleccions per votar una nova junta.

D'altra banda, l'ICO també ha estat present al X Congreso A.E.S.M.A.S. (Asociación Española de Secretariado Médico y Administrativos de la Salud), que ha tingut lloc a Donostia - San Sebastián, de l'1 al 3 de juny, i on s'han presentat les següents comunicacions:

Comunicacions en pòsters:

- Confirmación telefónica de primera visita en consultas externas del servicio de cuidados paliativos. Rosa Artigas, Albert Tuca. Ganadora del premio al mejor póster del congreso. Autora Rosa Artigas.

- El rol administrativo en las encuestas de satisfacción. Ada Martos, Anna Blasco, Àngel Vidal.

- Encuestas de satisfacción. Silvia Montells.

- La auditoria interna como herramienta para la mejora continua. Marta Ballart, Juan Luis Ribes, Cristina Gutiérrez, David León, Montse Paretas.

Comunicacions orals:

- La administrativa como nexo entre hospitales para la localización de historias clínicas. Ana Chacón, Ada Martos, Anna Blasco.

- Comparación de la efectividad de dos métodos de recaptación de no participantes en un programa de detección precoz de cáncer de mama. Soledad Plaza, Carmen Vidal, Mercè Peris, Natividad Valera, Nuria Quirós, Cristina Ordoño

- Nuevas tecnologías y gestión del conocimiento: actuación proactiva del personal administrativo. Mercè Margalef, Mercè Peris.

L'ICO l'Hospitalet rep la visita d'institucions, professionals i entitats

L'Institut Català d'Oncologia segueix organitzant trobades amb diferents institucions, professionals i entitats per tal de difondre la seva activitat i donar-se a conèixer.

Amb l'objectiu d'apropar-se als municipis veïns, aquest mes de maig, alcaldes de 9 poblacions del Baix Llobregat han visitat l'ICO l'Hospitalet. Ha estat el cas de la visita de l'alcalde de Molins de Rei, Sr. Iván Arcas, del tinent d'alcalde de Viladecans, Sr. Serafin Redondo, l'alcalde de Sant Feliu de Llobregat, Sr. Juan Antonio Vázquez, l'alcalde de El Prat de Llobregat, Sr. Lluís Tejedor, l'alcalde de Gavà, Sr. Joaquim Balsera, l'alcalde de Castelldefels, Sr. Antonio Padilla, l'alcalde de Castellví de Rosanes, Sr. Josep M. Llop, l'alcalde de La Palma de Cervelló, Sr. Lluís Tomás i l'alcalde de Pallemà, Sr. Josep Jornada, en moltes ocasions acompanyats per regidors de la Corporació.

D'aquest mes de maig també cal destacar la visita del Sr. Enric Mangas, gerent de la Regió sanitària Barcelona i el Sr. Josep Ganduxé, gerent adjunt de la Regió sanitària Barcelona. I la particular visita d'una delegació de la Secretaria de Salut de Mèxic, que volien conèixer la gestió i activitat de l'ICO, dins d'un programa de visites amb diferents institucions catalanes organitzades a través del Consorci Hospitalari de Catalunya.

Aquestes trobades han servit per donar a conèixer la tasca de l'Institut Català d'Oncologia als representants d'aquestes institucions, alhora que se'ls ha informat dels nous projectes i els diferents serveis i activitats assistencials i de recerca que es desenvolupen a l'ICO. Durant la visita s'han reunit amb l'equip directiu de l'ICO i han conegut part de les instal·lacions de l'Hospital Duran i Reynals, a través d'una visita guiada al Laboratori de Recerca Translacional, la planta d'Hospitalització d'Hematologia Clínica, les Unitats Funcionals, Consultes Externes i el Servei d'Oncologia Radioteràpica.

Com cada mes, des de la Fundació ICO també s'ha obert les portes a entitats i associacions de municipis del Baix Llobregat, dins del projecte: Conèixe'ns, per acostar l'ICO i la seva tasca a la ciutadania. Aquests mes han visitat l'ICO l'Hospitalet les Associacions de Veïns i Veïnes de Sant Boi de Llobregat, Sant Just Desvern i Cornellà.

Esther Corrales, Responsable del Programa d'Avaluació i Suport de la Pràctica d'Infermeria (ASPI) de l'ICO

Per què vas decidir estudiar infermeria?

Jo tenia moltes inquietuds i vaig començar a estudiar química, perquè era una carrera amb possibilitats, però la veritat és que m'hauria agradat estudiar qualsevol cosa: periodisme, antropologia... Finalment em vaig decantar per la química, perquè una amiga meva també va començar a estudiar aquesta carrera, però quan portava 8 mesos vaig adonar-me que no m'agradava. Arrel d'un viatge, on vaig conèixer una infermera i em va explicar com era la seva feina, vaig decidir estudiar infermeria, a la Universitat de Barcelona.

Quins van ser els teus inicis laborals?

Quan vaig acabar la carrera vaig entrar directament a l'ICO. Tenia moltes inquietuds pel tema de l'oncologia i vaig demanar fer les pràctiques aquí, a la planta 6.1, antiga unitat d'hospitalització d'Oncologia Mèdica de l'Hospital Duran i Reynals. Va ser una experiència dura, amb molta càrrega de feina a la unitat, però envoltada de professionals amb molta experiència. La cap d'Infermeria que hi havia en aquell moment, em va plantejar si volia treballar a l'estiu i vaig començar a les nits a cures pal·liatives, on jo no havia treballat mai.

La Tàrsila Ferro em va explicar en un matí com funcionava tot i vaig començar a treballar de nit, amb una auxiliar i jo sola d'infermera. I vaig començar, també, a viure l'experiència de moltes morts a la vegada, a les primeres guàrdies de l'estiu morien 5 o 6 persones en una sola nit. Tot i que a vegades sortia plorant de la feina, em vaig adonar que m'agradava molt el que feia i em vaig sentir molt ben acollida per tot l'equip. Tota la meva experiència laboral com a infermera ha estat principalment a cures pal·liatives, encara que he estat durant un període de "corretorns" de nit per totes les plantes.

Què t'ha aportat l'experiència de treballar a pal·liatius?

Per mi treballar a cures pal·liatives reuneix totes les característiques per desenvolupar al màxim la tasca d'infermeria. Primer vaig estar treballant de nit, després vaig passar a treballar de "cangur" a la tarda, jo sola a tota la planta, i finalment torns de nit i tarda. Per mi han suposat moltíssim aquests 7 anys d'assistència directa i contacte amb el malalt oncològic a pal·liatius.

Has combinat l'assistència amb temes de formació.

El primer any d'entrar a l'ICO vaig fer el Postgrau i paral·lelament vaig començar a estudiar antropologia, una carrera que encara estic estudiant. Després vaig fer el curs bàsic, intensiu i el Màster de pal·liatius. També ho he combinat amb cursos específics de comunicació i altres temes sempre he necessitat fer una formació continuada per estar al dia i fer millor la meva feina. Per altra banda, des de l'inici em van proposar fer docència, sempre relacionat amb cures pal·liatives i això m'ha ajudat molt.

També t'has involucrat en temes de recerca?

Vaig estar col·laborant, amb dedicació parcial, en una beca de recerca amb el Dr. Gómez-Batiste, el Dr. Tuca i el Dr. Espinosa. El projecte es deia URSPAL, i era un estudi descriptiu multicèntric, a nivell nacional, que avaluava l'ús dels recursos dels malalts de cures pal·liatives. Els serveis que utilitzen en tot el procés del pacient: els serveis d'urgències, telèfon, ingressos, valoracions... Participant en aquest estudi em vaig adonar que són molt diferents les realitats dels diferents centres a nivell estatal. El nostre és un centre molt privilegiat.

A l'Equip de Suport a la Recerca de Pal·liatius vaig estar quasi 3 anys. Em vaig poder formar en recerca, participar en altres projectes i promoure la Recerca en Infermeria.

Com vas entrar en temes de gestió?

D'entrada, jo pensava que la gestió no m'agradava i que no m'hi dedicaria mai, a més, no havia tingut inquietuds per formar-me en aquesta línia. Però l'any 2002, amb els canvis que hi van haver al servei, em van proposar ser cap d'Infermeria del Servei de Cures pal·liatives. I jo vaig acceptar el càrrec amb molta por i responsabilitat. Aquesta etapa de tres anys, m'ha aportat molta experiència i bagatge. Com a cap d'Infermeria has de tenir un coneixement i responsabilitat global, des de la part d'organització, com el control de que hi hagi una decisió el més equilibrada possible de cara al malalt i la seva família. El teu paper és també d'equilibri entre tots els professionals que intervenen en el malalt i família: treballador social, psicòleg, metges i infermeres, aconseguir una bona relació i comunicació entre els professionals, per crear un bon equip i fer una bona feina. En tot això la infermeria es clau, i per això durant aquests anys, també vaig intentar promoure la formació, la recerca i el desenvolupament de la infermeria al meu càrrec.

Quina és la teva tasca actual a l'ICO i per què s'ha creat?

Durant aquests 10 anys d'existència de l'ICO, s'havien fet moltes coses en infermeria: protocols per millorar la pràctica, procediments, nova documentació, noves figures d'infermeria. I ens feia la sensació que faltava promoure tota aquesta informació i formació entre els professionals i avaluar els resultats. Per aquest motiu, l'any 2005 la Direcció d'Infermeria de l'ICO va decidir implementar el Programa de Suport i Avaluació de la Pràctica d'Infermeria, amb l'objectiu de promoure i facilitar la màxima competència dels professionals. La nostra finalitat última és millorar i demostrar l'efectivitat de les cures d'Infermeria en els resultats globals de salut del malalt amb càncer.

El primer pas de la meva feina consisteix a avaluar alguns dels principals resultats de la pràctica infermera mitjançant un quadre de Comandament d'Indicadors que hem definit. Per exemple, l'indicador de caigudes, de nafres per pressió, infeccions nosocomials, extravassaments. Aquesta informació la reportem a les Caps d'Infermeria i pensem com podem oferir suport a Infermeria per millorar la seva pràctica amb la formació en servei principalment i formació continuada i el Programa de Formació a l'Acollida. Una altra de les meves funcions es mantenir amb vigència tots els protocols, procediments i documentació d'infermeria. Per tot això es clau fer arribar la màxima informació a tots els professionals donant importància a la feina que estem fent al dia a dia i fent-los participar. En aquest sentit la Intranet s'està convertint en una eina de treball per nosaltres. En l'actualitat hi han grups de treball en tots els Serveis que estan participant en projectes; per exemple, Comissió Nafres per Pressió, Grups de millora de les trajectòries, revisió procediment hemoderivats, protocol subjeccions, Guia Cures Bàsiques Auxiliars, entre d'altres. En general, els professionals de la nostra institució estan molt motivats per millorar i formar-se.

Quines són les teves aficions?

Viatjar, ballar, i estar a prop del mar.